

דָּא כְּתִיב חֲדָלוּ לְכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאָפוֹ, דְּהֵיאִי נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא טְרִיף לָהּ, וְסָאִיב לָהּ, בְּגִין אָפוֹ. אֲשֶׁר נִשְׁמָה (דף קפ"ב ע"א) אַחֲלַף בְּאָפוֹ. כִּי בִמָּה נִחְשָׁב הוּא. כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת אֶתְחַשֵּׁיב הֵהוּא בְּרַ נִשְׁ. וּמָאן דְּאִתְחַבֵּר עִמִּיהּ, וּמָאן דְּאִשְׁתַּעֵי (ס"א מִשְׁתַּתְּרִי) בִּהְדִּיָּהּ, כְּמָאן דְּאִתְחַבֵּר בְּפוֹכְכִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּפוֹכְכִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ שְׂאֵרֵי בְּגוּיָהּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְעַקֵּר קְדוּשָׁה עֲלֵאָה מֵאֲתֵרֵיהּ, וְשְׂאֵרֵי בְּאֲתֵרֵיהּ פּוֹכְכִים וּמְזֻלוֹת אֵל זָר. מָה אֵל זָר כְּתִיב בֵּיהּ (ויקרא ט') אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים, כְּגוּוֹנָא דָּא, אָסִיר לְאִסְתַּכְּלָא בְּאַנְפוּי.

וּמִי שְׁמִתְחַבֵּר עִמּוֹ וּמִי שְׁמִדְבֵּר עִמּוֹ, כְּמִי שְׁמִתְחַבֵּר בְּכוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁפוֹכְכִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ שׁוֹרִים בְּתוֹכוֹ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂעוּקָא קְדוּשָׁה עֲלִיזוּנָה מִמְקוּמָהּ, וּמִשְׁפִּין בְּמִקוּמָהּ עֲבוּדָה זָרָה אֵל זָר. מָה אֵל זָר כְּתוּב בּוֹ (ויקרא ט') אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים - כְּדִגְמַת זֶה אָסוּר לְהִסְתַּכְּלָא בְּפָנָיו.

וְאִם תֹּאמְרוּ, הֲרֵי רִגְזוּ שֶׁל חֲכָמִים - רִגְזוּ שֶׁל הַחֲכָמִים טוֹב הוּא לְכָל הַצְּדִידִים, שְׁהָרִי לְמַדְנּוּ שְׁהַתּוֹרָה הִיא אֵשׁ, וְהַתּוֹרָה הִיא מִרְתִּיתָהּ אוֹתוֹ, שְׁכַתּוֹב (ירמיה כג) הֲלוֹא כֹה דִבְרֵי כָּאֵשׁ נָאֵם ה'. רִגְזוּ שֶׁל חֲכָמִים בְּדִבְרֵי תוֹרָה. רִגְזוּ שֶׁל חֲכָמִים לְתַת כְּבוֹד לְתוֹרָה, וְהַכֵּל לְעֲבוּדַת הַקְּדוּשָׁה בְּרוּף הוּא הוּא הָיָה, לְכַף נֶאֱמַר (דברים ד') כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכֵלָה הוּא אֵל קָנָא.

אֲבָל אִם בְּדִבְרֵים אַחֲרִים, לֹא עֲבוּדַת הַקְּדוּשָׁה בְּרוּף הוּא זֶה, לְפִי שְׁכָל הַחֲטָאִים שְׂעוּשָׁה הָאָדָם, הִיא לֹא עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ כְּמוֹ זֶה, וְאָסוּר לְהִתְקַרֵּב בְּקִרְבָּתוֹ שֶׁל זֶה. וְאִם תֹּאמְרוּ, זֶה לְפִי שְׂעָה הִיָּה, שְׂעֵבֵר וְאַחַר כֵּף חֲזָר - לֹא כֵּף. שְׂכִינּוֹן שְׂעֵקֵר

וְאִי תִימָא הָא רּוּגְזָא דְרַבְּנִין. רּוּגְזָא דְרַבְּנִין טַב אִיהוּ לְכָל סְטָרִין, דְּהָא תְּגִינּוּ דְאֹרִייתָא אֲשָׁא אִיהִי, וְאֹרִייתָא קָא מִרְתַּחָא לִיָּה, דְּכְתִיב, (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דִבְרֵי כָּאֵשׁ נָאֵם יי'. רּוּגְזָא דְרַבְּנִין בְּמִלֵּי דְאֹרִייתָא. רּוּגְזָא דְרַבְּנִין לְמִיָּהּ יְקָרָא לְאֹרִייתָא, וְכֹלָא לְפוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי, לְכַף נֶאֱמַר (דברים ד) כִּי יי' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכֵלָה הוּא אֵל קָנָא. אֲבָל אִי בְּמִלִּין אַחֲרֵינִין, לָאוּ פּוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָאִי, בְּגִין דְּבְכָל חֲטָאִים דְּקָא עֲבִיד בְּרַ נִשְׁ, לָאוּ אִיהוּ כּוֹכְכִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ כְּהָאִי, וְאָסִיר לְקִרְבָּא בִּהְדִּיָּהּ דְּהָאִי. וְאִי תִימָא הָא לְשַׁעֲתָא הוּוּה, דְּעֵבֵר וְהִדֵּר אַהֲדֵר. לָאוּ הָכִי, דְּכִיּוֹן דְּאִעְקֵר קְדוּשָׁא דְנִפְשֵׁיהּ מִנִּיהּ וּמֵאֲתֵרֵיהּ, וְהֵהוּא אֵל זָר, מִקְּפַח הֵהוּא אַתֵּר, אֶתְתַּקֵּף בֵּיהּ, וְלֹא שְׂבִיב לִיָּה. בְּרַ פִּד אֶתְדִּכִּי בְּרַ נִשׁ מִפֶּל וְכֹל, וְעַקֵּר לִיָּה לְעֲלָמִין, וְלִבְתֵּר אֲשַׁתְּדַל לְאִתְקִדְשָׁא וְלֹא מִשְׁכָּא קְדוּשָׁה עֲלֵיהּ. כְּדִין וְלוֹאִי דְאִתְקִדְשׁ. אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹסִי, אִתְקִדְשׁ מִמֶּשׁ. (ס"א אָמַי וְהָא אֲתֵרְחֵי וְאִתְקִדְשׁ).

הַקְּדוּשָׁה שֶׁל נִפְשׁוֹ מִמֶּנּוּ וּמִמְקוּמוֹ, וְאוֹתוֹ אֵל זָר מִקְּפַח הַמְּקוּם הֵהוּא, מִתְחַזֵּק בּוֹ וְלֹא עוֹזֵב אוֹתוֹ, חוּץ מִכָּאֲשֶׁר נִטְהַר הָאָדָם מִכָּל וְכֹל וְעוֹקֵר אוֹתוֹ לְעוֹלָמִים, וְאַחַר כֵּף מִשְׁתַּדֵּל לְהִתְקַדֵּשׁ וְלִהְיֵשֶׁף קְדוּשָׁה עֲלָיו, וְאֵז הֲלוֹאִי וְיִתְקַדֵּשׁ. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, מִתְקַדֵּשׁ מִמֶּשׁ. (לְמָה? וְהִי נִדְחָה וְהִתְקַדֵּשׁ).

אמר לו, בא וראה, בשעה שהוא עוקר קדשה של נפשו, ושוכן במקומו האל זר שהוא שנקרא טמא, נטמא האדם ומטמא למי שקרב עמו, והקדשה היא בורחת ממנו. וכיון שבורחת ממנו פעם אחת, כל מה שיעשה האדם עוד, לא תשוב למקומה.

אמר לו, אם כן, כמה טמאים יש שמתהרים? אמר לו, שונה טמאה אחרת שלא יכולה לעשות יותר. אבל זה משנה מכלם, שכל גופו נטמא מבפנים ומבחוץ, ונפשו וכלו נטמא. ושאר טמאות שבעולם לא נטמא אלא גופו מבחוץ בלבד, ולכן כתוב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, שמחליף קדשת רבו משום אפו, שזוהי טמאה שמתמאה הכל. פי כמה נחשב הוא - כמה של עבודה זרה ודאי נחשב הוא.

בא וראה, זהו רגז של עבודה זרה, הצד האחר, כמו שאמרנו, שרוצה האדם להשמר ממנו ולהפריד מעליו, ועל זה כתוב (שמות לד) אלהי מסכה לא תעשה לך. לך - כדי להרע לך. וכתוב אחריו, את חג המצות תשמר. תשמר - זה צד הקדשה שצריך האדם לשמר אותו ולא יחליף אותו בגלל הצד האחר. ואם יחליף אותו, הרי הוא טמא, ומטמא לכל מי שמתקרב אליו.

את חג המצות תשמר - זהו מקום שנקרא שמור. ומפני כן כתוב את חג המצות תשמר, שבעת ימים תאכל מצות פאשר צויתך. שבעת ימים אלו אינם שבעת הימים של סכות, שהם עליונים, ואלו תחתונים. ועל זה, באלו הלל גמור, ובאלו אין הלל גמור, ועל שהם למטה - שבעת ימים תאכל מצות. מצת פתויב חסר בלי אות

אמר ליה תא חזי, בשעתא דאיהו עקר קדשה דנפשיה, ושריא באתריה ההוא אל זר דאקרי טמא, אסתאב בר נש, וסאיב למאן דקריב בהדיה, וההיא קדשה ערקת מגיה, וכיון דערקת מגיה זמנא חדא, כמה דיעביד בר נש עוד, לא תיתוב לאתרהא.

אמר ליה אי הכי, כמה מסאבין אינון דמתדפאן. אמר ליה שאני מסאבו אחרא, דלא יכיל למעבד יתיר. אבל דא שניא מפלא, דכל גופא סאיב מגו ומבר, ונפשא, וכלא מסאיב. ושאר מסאבו דעלמא, לאו איהו אלא גופא לבר בלחודוי, ובגין כך פתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, דאחלה קדשה דמאריה בגין אפו, דדא איהו מסאבו דמסאיב פלא. פי כמה נחשב הוא. כמה כוכבים ומזלות ודאי נחשב איהו.

תא חזי, האי איהו רוגזא דאיהו כוכבים ומזלות, סטרא אחרא, כמה דאמרן, דבעי בר נש לאסתמרא מגיה ולא תפרשא מעלוי, ועל דא כתיב (שמות לד) אלהי מסכה לא תעשה לך. לך: בגין לאבאשא גרמך. וכתיב בתריה את חג המצות תשמר. תשמר: דא סטרא דקדושה, דבעי בר נש לנטרא ליה, ולא יחלה ליה בגין סטרא אחרא. ואי יחלה ליה הא איהו מסאיב, וסאיב לכל מאן דקריב בהדיה.

את חג המצות תשמר, האי איהו אתר דאקרי שמור. ובגין כך פתיב, את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות פאשר צויתך. שבעת ימים אלין, לאו אינון פשבעת הימים דסכות, דאינון עלאין ואלין תתאין. ועל דא, באינון הלל גמור, ובגין לאו הלל גמור, ועל דאינון לתתא, שבעת ימים תאכל